

КАФЕДРА ОПЕРНО-СИМФОНІЧНОГО ДИРИГУВАННЯ

Історія диригентського мистецтва

Освітній ступінь	бакалавр										
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»	<table border="1"><tr><td>Курс</td><td>1</td></tr><tr><td>Семестр</td><td>1,2</td></tr></table>	Курс	1	Семестр	1,2					
Курс	1										
Семестр	1,2										
Освітньо-професійна програма	«Диригування : Хорове диригування/Оперно-симфонічне диригування»										
Статус	обов'язкова	<table border="1"><tr><td>ECTS</td><td>4</td></tr><tr><td>Годин</td><td>120</td></tr><tr><td>Лекційні семінарські</td><td>34</td></tr><tr><td>Самостійна робота</td><td>52</td></tr></table>	ECTS	4	Годин	120	Лекційні семінарські	34	Самостійна робота	52	
ECTS	4										
Годин	120										
Лекційні семінарські	34										
Самостійна робота	52										
Форма контролю	залік										

Інформація про викладача

ПІБ	Здоренко Віктор Михайлович, народний артист України, професор, завідувач кафедри оперно-симфонічного диригування Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського
e-mail	kafedraopsymph@gmail.com
ПІБ	Самофалов В.М., народний артист України, професор кафедри оперно-симфонічного диригування НМАУ ім. П.І.Чайковського,.
e-mail	samofalov@i.ua

Анотація навчальної дисципліни

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу дисципліни «ІСТОРІЯ ДИРИГЕНТСЬКОГО МИСТЕЦТВА» – набуття студентами необхідних знань в галузі історії та специфіки мистецтва диригування, досягнень як зарубіжної так і вітчизняної диригентських шкіл.

Завдання курсу:

- вивчення історії виникнення мистецтва диригування та його еволюція;
- вивчення історії диригентського мистецтва в західній Європі;
- вивчення історії диригентського мистецтва в Україні;

- ознайомлення із бібліографічною літературою про диригентів;
- ознайомлення із літературою диригентів про диригування.

Предмет: «ІСТОРІЯ ДИРИГЕНТСЬКОГО МИСТЕЦТВА» одна з профільюючих дисциплін у підготовці фахівців-диригентів симфонічного оркестру. До курсу входить поглиблене вивчення історії виникнення мистецтва диригування, основні етапи його розвитку, вивчення історії диригентського мистецтва західної Європи, США та України. Курс формує у студентів зацікавленість до більш прискіпливого підходу, який історично склався, щодо виконання класичної та сучасної музики; поради всесвітньо відомих диригентів.

У результаті вивчення курсу студент повинен ЗНАТИ:

- природу виникнення та еволюцію диригентських рухів;
- європейську та вітчизняну історію диригентського мистецтва;
- найкращі досягнення диригентських шкіл через творчість найвидатніших світових диригентів.

У результаті вивчення курсу студент повинен ВМІТИ:

- оволодіти комплексом навичок та вмінь, що поглиблюють самостійну роботу диригента-виконавця по відтворенню ідейно-художнього змісту музичного твору;
- оволодіти знаннями, які спрямовані на розширення світогляду студента – майбутнього диригента симфонічного оркестру.

Міждисциплінарні зв'язки: «Фах (диригування)», «Історія світової музики», «Історія української музики», «Методика викладання фахових дисциплін», «Оркестровий клас».

Перелік тем

- Тема 1. Роль і місце диригента в розвитку музичної культури
- Тема 2. Історія диригентських жестів та їхня еволюція
- Тема 3. Становлення західноєвропейської школи диригування
- Тема 4. Диригентська творчість Г.Берліоза
- Тема 5. Диригентська значущість творчості Р. Вагнера
- Тема 6. Післявагнерівська п'ятірка найкращих диригентів
- Тема 7. Творчість видатних диригентів кінця XIX початку XX ст.
- Тема 8. Основні етапи становлення диригентського мистецтва України
- Тема 9. Історія створення Національного заслуженого академічного симфонічного оркестру України
- Тема 10. Історія львівської диригентської школи
- Тема 11. Історія київської диригентської школи
- Тема 12. Творчість диригентів світового рівня народжених в Україні
- Тема 13. Історія створення оперної студії НМАУ ім.П.І. Чайковського
- Тема 14. Творчість сучасних диригентів України
- Тема 15. Велика п'ятірка оркестрів США
- Тема 16. Провідні оркестри Європи
- Тема 17. Видатні диригенти сучасності XX-XXI ст.

Форми та технології навчання

Метод навчання – лекційний (словесний); наочний (демонстрація, аналіз відеоматеріалів); самостійна робота студента. Перевірка знань – семінарські заняття; модульно-контрольні роботи.

Навчальні ресурси

Музикознавча та методична література за дисципліною Історія диригентського мистецтва представлені у вільному доступі в бібліотеці та читальній залі Академії, інтернет-ресурси. Репетиційні приміщення в навчальних аудиторіях, концертних залах Академії надається для проведення занять, репетицій та концертних виступів відповідно розкладу. За умови дистанційного навчання під час карантину або форс мажорних обставин, всі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали студенти можуть знаходити на сайті бібліотеки Академії <http://lib.knmau.com.ua>.

Методи контролю

Поточний (міжсесійний) контроль:

- вербальний: співбесіда, експрес-опитування;
- аналітичний: аналіз самопідготовки студента, диспут;
- практичний: виконання вправ, показ, читання доповіді, лекції, реферату;

Підсумковий контроль:

- вербальний: колоквіум, вікторина, МКР;
- аналітичний: написання рецензії чи відгуку та/або усний коментар та методичний аналіз відкритих уроків та репетицій, зразків програм та іншої педагогічної документації;
- практичний: демонстрація вправ, проведення відкритих уроків та репетицій, створення зразків навчальних та концертних програм та педагогічної документації.

Наприкінці VI семестру студенти проходять підсумкову атестацію у вигляді заліку, сутність якого полягає у перевірці набутих знань та демонстрації вмінь і сформованих навичок в опануванні методикою викладання фахових дисциплін.

Підсумковий контроль складається з колоквіуму і вигляді вільної співбесіди чи диспуту з профільної проблематики.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	10
2.	Реферат за обраною тематикою	5
3.	Модульна практична робота	10
4.	Модульна тематична робота	10
5.	Відвідування лекцій	5
6.	Підсумкова модульна контрольна робота	10
7.	Залік	50
	Всього	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Оцінку «А» (90-100 балів) заслуговує студент, який виявив бездоганні знання навчального матеріалу та загальний музичний світогляд; при цьому враховується його активність протягом навчального процесу та виконання студентом передбаченої програмою в повному обсязі самостійної роботи. Реферат виконаний на обрану та затверджену тему, не пропущено жодного з семінарських занять, конспект знаходиться у належному стані.

Оцінку «В» (82-89 балів) заслуговує студент, який виявив певні знання навчального матеріалу, загальний музичний світогляд; при цьому враховується його певна активність протягом навчального процесу, виконання студентом передбаченої програмою неповного обсягу самостійної роботи. Рефератів виконаний на обрану та затверджену тему, не пропущено жодного з семінарських занять, конспект у задовільному стані.

Оцінку «С» (74-81 бали) заслуговує студент, який не виявив певні знання навчального матеріалу; при цьому враховується його недостатня активність протягом навчального процесу, не зовсім належне відвідування занять та не виконання студентом передбаченої програмою обсягу самостійної роботи. Реферат виконаний на затверджену, самостійно обрану тему, є пропуски з семінарських занять, конспект в неохайному стані.

Оцінку «D» (64-73 бали) заслуговує студент, який виявив незнання навчального матеріалу; при цьому враховується відсутність у нього активності протягом навчального процесу, погане відвідування занять та невиконання студентом передбаченої програмою обсягу самостійної роботи. Реферат виконаний незатверджену, самостійно обрану тему, є пропуски з семінарських занять, конспект в неохайному стані.

Оцінку «E» (60-63 балів) заслуговує студент, який виявив незнання навчального матеріалу; при цьому враховується відсутність у нього активності протягом навчального процесу, погане відвідування занять та невиконання студентом передбаченої програмою обсягу самостійної роботи. Реферат виконаний на незатверджену, самостійно обрану тему, є пропуски з семінарських занять, конспект в неохайному стані.

Оцінку «F» (35-59 балів) заслуговує студент, який виявив надто поверхові знання з дисципліни, не орієнтується в існуючих підходах до розв'язання проблем, судженнях, необґрунтовані, плутається в основних поняттях, при цьому також враховується його млява активність на семінарських заняттях, виконання передбаченого програмою обсягу самостійної роботи. Реферат невиконаний.

Оцінку «F» (0-34 балів) заслуговує студент, який не може відповісти на поставлені запитання, практично не орієнтується в дисципліні; не розуміє роль навчальної дисципліни для майбутньої професії. Не виконаний реферат, не відвідувались семінарські заняття, конспект – відсутній.

Інклюзивне навчання

Передбачене викладання навчальної дисципліни для студентів з особливими освітніми потребами.

Навчання іноземною мовою (за потреби)

За потреби навчальна дисципліна може викладатися англійською мовою. За бажанням студентів допускається вивчення матеріалу за допомогою англійськомовних онлайн-курсів за тематикою, яка відповідає тематиці конкретних занять.

Неформальна освіта

Впродовж вивчення навчальної дисципліни передбачається участь студентів у концертних, просвітницьких та культурно-виховних заходах, майстер класах, відвідування культурно-мистецьких проєктів, театрів, мистецьких експозицій та виставок, музичних фестивалів, конкурсів тощо.

Рекомендована література

1. Гамкало І. Диригентське мистецтво / І.Д. Гамкало // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс]/ Редкол.: І.М. Дзюба, А.І. Жуковський, М.Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007.
2. Гамкало І. Симфонічне виконавство в Україні // Мистецькі обрії'98. – Київ, 1999. – С. 203–209.
3. Гамкало І. Диригент від Бога: (до 70-річчя від дня народження С.В. Турчака) // Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки: Мистецькі обрії 2009. – Київ, 2009. – Вип. 2 (11). – С. 393–394.
4. Димченко С. Внесок Миколи Малька у становлення та розвиток диригентського мистецтва в Україні / С. Димченко // Часопис Національної музичної академії України ім.П.І. Чайковського, 2013. № 1. - С. 138–145.
5. Кияновська Л. Син сторіччя Микола Колесса. Монографія / Л.О. Кияновська. – Львів: Вид-во НТШ, 2003. – 496 ст.
6. Колесса М. Основи техніки диригування / М.Ф. Колесса. – Київ: Музична Україна, 1973. – 200 ст.
7. Кофман Р. Виховання диригента: психологічні особливості / Р.І. Кофман. – Київ: Музична Україна, 1986. – 40 ст.
8. Лошков Ю. Диригентське оркестрове виконавство в контексті української культури XVIII-XIX ст.: дис. д-ра мистецтвознавства: 26.00.01 / Ю.І. Лошков; Харківська держ. академія культури. – Харків, 2008. – 379 ст.
9. Лошков Ю. Генеза та становлення диригентського виконавства в Україні: Монографія / Ю.І. Лошков. - Харків: ХДАК, 2007. - 221 ст.
10. Макаренко Г. Творчість диригента: Естетико-мистецтвознавчі виміри : моногр. / Г.Г. Макаренко. — Київ: «Факт», 2005. — 328 ст.
11. Пархоменко Л. Микола Малько – Павло Маценко: Діалог поза Україною. Студії мистецтвознавчі. НАНУ. ІМФЕ ім.М. Рильського. Київ: Вид-во ІМФЕ. Ч. 2(14). 2006. С. 74–99.
12. Плужніков В. Адлер Герман Петер // Велика українська енциклопедія, т. 1 / Упорядник д.і.н., проф. А.М. Киридон – Київ: Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво», 2016. – С. 358.
13. Плужніков В. Професія диригента та шляхи її формування в західноєвропейській театральній практиці XIX століття // Давидов М. Виконавське музикознавство. Енциклопедичний довідник. – Луцьк, 2010. – С. 255-256.
14. Рожок В. Історія українського диригентського виконавства: творчість Стефана Турчака: навчальний посібник / В.І. Рожок; до 100-річчя Національної музичної академії імені П.І. Чайковського. - Київ: НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2013. - 328 ст.
15. Тольба В. Проблеми виконавства // Питання диригентської майстерності / В.С. Тольба. – Київ: Музична Україна, 1980. – 78 ст.
16. Турчак С. Деякі аспекти диригента в оперному театрі / С.В. Турчак. – Київ: Музична Україна, 1980. – 106 ст.

Інформаційні internet/ресурси

1. Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.ws/>
2. Біографії та ноти українських композиторів <http://ukrnotes.in.ua/index.php/>
3. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім.В.О. Сухомлинського www.dnpb.gov.ua/
4. Європейська цифрова бібліотека <http://www.europeana.eu/portal>
5. Книжкова палата України імені І. Федорова <http://www.ukrbook.net>
6. Музичне мистецтво-все для студента <http://www.twirpx.com/files/art/music>
7. Національна бібліотека України ім. В.В. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>

8. Національна парламентська бібліотека України <http://elib.nplu.org/collection.html?id=33>
9. Світова цифрова бібліотека <https://www.loc.gov/collections/world-digital-library/about-this-collection/>
10. Український архів класичної музики <https://classical.suspilne.media/>
11. <https://lnma.edu.ua/kafedry/kafedra-horovoho-ta-operno-symfonichnoho-dyryguvannya/istoriia-kafedry-khorovoho-ta-operno-symfonichnoho-dyryhuvannia/>
12. <http://www.mr.co.ua/mr/mr.nsf/0/9283A2D39E9E9CBCC2258A7D0053CD7E?OpenDocument&fbclid=IwAR3h-emWTXhFUduT-wb9hfopOwQwTxAiRRbqAykQ8tIBGDZSalB4wXkugSY>
13. <https://maysterni.com/publication.php?id=148678>
14. <https://zbruc.eu/node/105124>
15. <https://logos-ukraine.com.ua/project/index.php?project=piued3&id=1298>
16. <https://opera.com.ua/persons/korifeyi/turchak-stefan>
17. <https://musical-world.com.ua/dyrygenty/>
18. https://musicinukrainian.files.wordpress.com/2020/11/ukrainska_muzychna_entsyklopediia/
19. https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/nauk_vid/rio_old_2017/ku/kultura36/33.pdf
20. <https://esu.com.ua/article-24362>
21. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chasopys_2013_1_18